Tampereen yliopisto
Tampere University

12.1.2019

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNTA, Asiantuntijalausunto
/ HE 214/2018 vp /

ESITYS UUDEKSI RAHANKERÄYSLAIKSI - TAMPEREEN YLIOPISTON ASIANTUNTIJA-LAUSUNTO

Tampereen yliopisto piti rahankeräyslain uudistamista tarpeellisena ja panee tyytyväisenä merkille, että esitys on perusteellisesti laadittu ja se ottaa huomioon aiemmin ehdotusvaiheessa tuodut muutostarpeet.

Rahankeräysoikeus pääomittamiseen

Nykyisessä rahankeräyslaissa ammattikorkeakoulut, yliopistot ja Kansallisgalleria voivat kerätä rahaa lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseen sekä suoraan että pääomituksen kautta. Opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämät varainhankinnan vastinrahaohjelmat ovat tukeneet varainhankinnan käytäntöjen kehittymistä tähän suuntaan.

Vuoden 2010 yliopistolakimuutoksen perusteluissa ilmaistiin, että yliopistojen toimintavarojen ja pääoman kartuttamisen muodoksi jää pysyvästi lahjoitusten muodossa tapahtuva varainhankinta. Keräysvarojen pääomittamisesta ja rahastoinnista on yliopistouudistuksessa 2010 taloudellisen autonomian saaneille yliopistoille muodostunut tärkeä keino ulkoisista rahoituslähteistä riippumattomaan pitkäjänteiseen toiminnan kehittämiseen.

Rahankeräykseen liittyykin kiinteä pyrkimys rakentaa laajempaa yhteistyötä muun yhteiskunnan kanssa. Yhteiskunnallinen ja alueellinen vuorovaikutus ovat osa laissa määritettyä korkeakoulujen tehtävää. Rahankeräyksen yhteydessä lahjoittajasuhteiden hoito ja siitä tiedottaminen osaltaan rakentavat pidempiaikaista yhteistyötä ja lisäävät korkeakoulujen toiminnan avoimuutta ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Esityksen perusteluita on täydennetty ensinnäkin selventämällä rahankeräyksen järjestäjän oikeutta järjestää rahankeräys pääomittamistarkoituksessa ja toiseksi sen suhteen, voidaanko rahankeräysvaroja rahastoida ja millä tavoin. Esityksessä pääomaan/rahastoihin keräämisen mahdollisuus säilyy ja Tampereen yliopisto näkee tämän rahankeräyslain keskeisimpänä kohtana yliopistojen näkökulmasta.

Lisäksi esityksessä on selkeytetty yliopiston vastuuta lahjoittajien tiedottamisesta. Yliopiston vastuulla on huolehtia lahjoittajien riittävästä ja avoimesta tiedottamisesta sen suhteen, onko rahankeräysvarat tarkoitus rahastoida tai onko kyseessä sallittu rahankeräys keräyksen järjestäjän peruspääoman kasvattamiseksi. Esityksessä todetaan, että lahjoittajaa tulisi tiedottaa ainakin sen suhteen, tullaanko peruspääomaa käyttämään jollain aikavälillä yhteisön tai säätiön varsinaiseen toimintaan vai onko peruspääoman käyttämistä yhteisön tai säätiön sisällä mahdollisesti rajoitettu esimerkiksi siten, että ainoastaan peruspääoman tuottojen käyttäminen varsinaiseen yleishyödylliseen toimintaan on mahdollista.

Tampereen yliopisto
Tampere University

12.1.2019

Vastikkeellisuuden ja keräystunnusten määrittely

Verkostomainen toimintatapa ja yhteiskehittäminen avaavat uusia mahdollisuuksia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteuttamiseen kumppaneiden kanssa. Yliopistojen ja kumppaneiden välinen yhteistoiminta tapahtuu nykyisin hyvin monimuotoisesti, myös muuna kuin maksullisena palvelutoimintana, ja siihen voi liittyä myös lahjoituksia yrityksiltä ja yhteisöiltä.

Keräystunnusta koskeva sääntely ja edellytys rahankeräysten vastikkeettomuudesta on myös edennyt hyvään suuntaan Tampereen yliopiston näkökulmasta. Yliopistojen suhdetoimintaan kuuluu oleellisesti erilaisten tapaamis- ja viestintämuotojen ylläpitäminen. Kyse on suhdetoimintaan ja yliopiston yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen luontevalla tavalla kuuluvia käytäntöjä, joita toteutetaan myös muiden yliopiston kumppaneiden kanssa.

Esimerkiksi erilaisten lahjoittajatapaamisten ja lahjoittajien uutiskirjeiden tms. viestinnän tuottaminen tulee olla mahdollista ilman, että sitä tulkitaan vastikkeeksi lahjoituksesta rahankeräyslain näkökulmasta. Lisäksi mahdollisuus julkistaa yliopiston tiloissa yritysten ja yhteistyökumppaneiden nimiä tai kunniatauluja on tarkentunut rahankeruulain esityksessä yliopistojen yhteistyötä ja vuorovaikutusta tukevaan suuntaa. Vaikka lahjoituksen tehnyt yksityinen henkilö tai yritys hyötyisi esimerkiksi näkyvyyden lisääntymisen kautta nimensä julkaisemisesta, pidetään nimen julkaisemista rahankeräyslain sääntelyn näkökulmasta vastikkeettomana.

Hallinnolliset käytännöt

Rahankeräyslain uudistamisella pyritään hallinnollisesti keveämpiin käytäntöihin. Rahankeräysluvan myöntäminen jatkossa toistaiseksi voimassaolevana koetaan parannuksena aiempaan lainsäädäntöön. Tampereen yliopisto pitääkin erittäin suotavana käytäntöjen keventämistä, vaikka vuositilitysten osalta esitetyt toimenpide-ehdotukset käytäntöjen keventämiseksi eivät lakiesityksessä ole tulleet huomioiduksi.

Tampereella 12.1.2019

Mari Walls
rehtori
Tampereen yliopisto

Valmistelijat: sidosryhmäjohtaja Päivi Myllykangas ja yhteyspäällikkö Mia Simpanen